

انجمن دوستداران کودک پویش

گزارش عملکرد کلاسهای پیش دبستان در تابستان

سال تحصیلی ۱۴۰۱

مقدمه :

سال های آغازین یک کودک، یکی از مهم ترین دوره های رشد اوبه شمار می آید و آنچه در این دوران رخ میدهد به طور اساسی بر رشد بعدی کودک اثرگذار است. اکثر مطالعات نشان میدهد محیط خانواده پاسخگوی رشد اجتماعی کودک بعد از چهار سالگی نیست و کودکان در این سن، نیاز به شرکت در فعالیت های اجتماعی بیشتری دارند و حضور در محیط های پیش دبستانی این امکان را به آنها میدهد تا با کودکان همسن و سال خود ارتباط برقرار کرده و به تدریج مهارت های اجتماعی لازم را برای برقراری روابط اجتماعی به دست بیاورند. از طرف دیگر، کودک برای برخورداری کامل از آموزش های دوره ی ابتدایی نیاز به یک انضباط فکری دارد که به طور معمول خانواده قادر به فراهم ساختن آن نیست. حال آن که در دوره ی پیش دبستان، مربیان از طریق فعالیت های مختلف مثل بازی و کار دستی به تدریج نظم و انضباط ذهنی لازم کودکان را ایجاد می کنند. به عنوان مثال کودک نیاز دارد بتواند برای ساعاتی در کلاس درس بماند و توجهی خود را معطوف به مطالب آموختنی کند و برای کودکانی که یکباره از محیط خانواده به دبستان وارد می شوند مدت ها طول میکشد تا خود را با مقررات و انضباط دبستان سازگار کنند و گاه بعضی کودکان به علت نداشتن مهارت و زمینه لازم برای سازگار شدن با مقررات و انضباط دبستانی یا نسبت به محیط دبستان نگرش منفی پیدا کرده و آن محیط را کسل کننده و عذاب آور می بینند و حالاتی چون گریز از مدرسه در آنها ایجاد می شود. لذا در این راستا هدف از تشکیل کلاسهای پیش دبستان این است که کودکانی که بنا به دلایلی از آموزش در مقطع پیش دبستان محروم هستند مورد حمایت قرار داده شود. با توجه به اینکه انجمن دوستداران کودک پویش با رویکردی جامع و خانواده محور فعالیت می کند آموزش پیش دبستان در سه حیطه کودکان، خانواده و مربیان انجام می شود .

از جمله مهم ترین اهداف کیفی آموزش پیش دبستان می توان به موارد زیر اشاره کرد:

- پرورش و تقویت ۲ مهارت اصلی زبان آموزی شامل خوب گوش دادن و خوب حرف زدن؛
- یادگیری مهارتهای اولیه زندگی شامل صلح، همدلی، عزت نفس و دوستی؛
- فراهم سازی محیطی شاد برای گذراندن بخشی از ساعات روز در بیشتر روزهای هفته؛
- رشد مهارتهای اجتماعی - ارتباطی و فردی دانش آموزان؛

- پیشگیری از بازماندگی تحصیلی
- توسعه عدالت آموزشی
- پاسخ به کمبود مرکز پیش دبستان در روستاهای حاشیه نشین جنوب شرق تهران است
- آماده سازی دانش آموزان برای ورود به چرخه آموزش پایه ؛
- اهداف جانبی شامل بازی و ورزش، آموزش بهداشت و برگزاری جشن در مناسبت‌های مختلف و اردوهای تفریحی. آموزش‌های مبتنی بر دست‌ورزی و مهارت‌آموزی، بازی‌های هدفمند و تمرکزگرا ؛

شرح فعالیت:

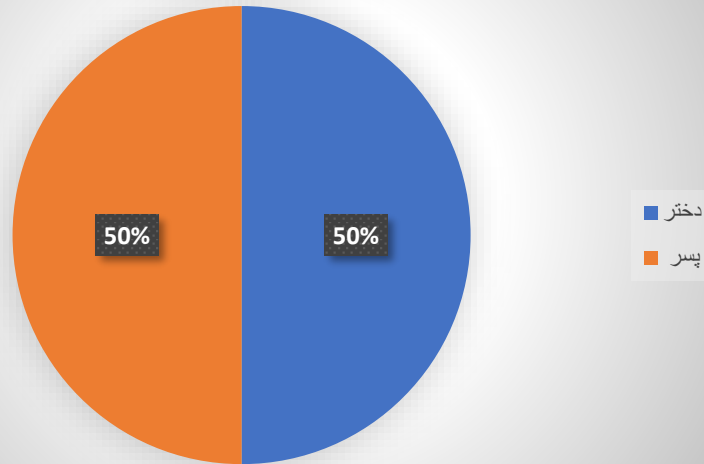
انجمن از سال ۱۳۹۷ دوره های آموزش پیش دبستان را برگزار کرده است اما با شیوع کرونا امکان تشکیل کلاسهای پیش دبستان نبود ولی با تلاش همکاران در انجمن در تابستان ۱۴۰۱ طرح آموزش پیش دبستان بصورت یک دوره فشرده برای ۳۶ کودک در دو کلاس با دو مربی اجرا شد و کلاس‌ها به صورت روزانه، از شنبه تا چهارشنبه به مدت چهار ساعت در روز برنامه‌ریزی شد.

محتوای آموزش :

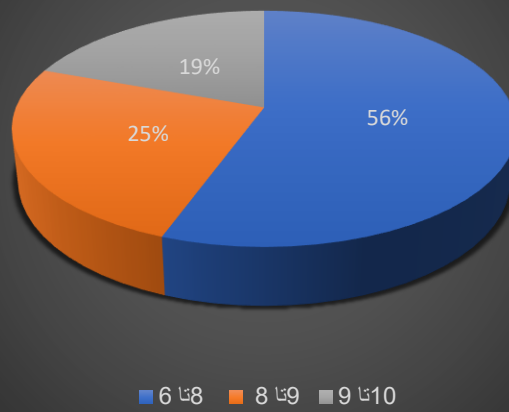
محتوای آموزشی دوره پیش دبستانی با بهره‌گیری از بسته‌های آموزشی آواورزی و الفباورزی مؤسسه پژوهشی تاریخ و ادبیات کودک و همچنین طرح درس نویسی خلاق مربیان، مبتنی بر اهداف کیفی طراحی شده بود. کلاس پیش دبستان، از هفته اول تیر ماه آغاز شد. تعداد ۳۶ دانش آموز پیش دبستان که ۱۸ دختر و ۱۸ پسر از سن ۶ تا ۱۰ سال در دو کلاس آموزش یافتند.

نمودار دانش آموزان پیش دبستان به تفکیک جنسیتی

نمودار دانش آموزان پیش دبستان بر اساس سن

برنامه های اجرا شده در دوره پیش دبستان

ردیف	اهداف	محورهای آموزش	پیامدها
۱	ترویج سلامتی و بهداشت	بهداشت دهان و دندان ، مو و غربالگری چشم ، مهارت و آداب غذا خوردن ، آموزش مسائل بهداشتی	آشنایی با روش صحیح مسواک زدن و تعویض به موقع مسواک ، اهمیت مواد غذایی مفید و مضر ، آشنایی با مشاغل مرتبط به دهان و دندان ، آشنایی با بیماریهای واگیردار و پیشگیری از آنها ، آشنایی با بهداشت فردی و بهداشت موی سر ، آشنایی با نظافت محیط زندگی و محل درس
۲	ایجاد و تقویت اعتماد به نفس	آشنایی با عنوان ده گانه مهارت های زندگی - آشنایی با مهارت همکاری در کار گروهی	غلبه بر ترس ها و احساس توانمندی ، آشنایی با نقاط قوت و ضعف ، تقویت اعتماد به نفس ، افزایش همکاری در کارهای گروهی
۳	ترویج کتابخوانی	بلندخوانی کتاب های با من بخوان ، امانت کتاب از کتابخانه	افزایش اعتماد به نفس ، گسترش دایره لغات ، آشنایی با واک ها ، شیوه ی صحیح تلفظ واک ها و جمله ها ، تقویت زبان فارسی
۴	توسعه فعالیت ها بر پایه حرکات بدنی	بازی، ورزش ، فعالیتهای ورزشی صبحگاهی	تقویت ماهیچه ها ، حفظ تعادل ، افزایش توجه و تمرکز فکری ، هماهنگی چشم و دست ، شادی ، نشاط و سرگرمی
۵	مشارکت کودکان در برنامه ها	انجام فعالیت های آموزشی - تقویت مسئولیت پذیری در کلاس ، مشارکت در اجرای برنامه های مختلف	تقویت حواس پنج گانه ، افزایش آگاهی ، تقویت حس توانمندی ، مسئولیت پذیری ، نظم پذیری ، تقویت ارتباط گیری و درک حسن همکاری
۶	آموزش در بستر زندگی	آشنایی با شغل های مختلف و همینطور درک شغل معلم ، نحوه ارتباط گیری با اعضای خانواده ، آشنایی با اصول ده گانه مهارت های زندگی	افزایش ارتباط اجتماعی ، افزایش اعتماد به نفس - یادگیری با اصول ده گانه مهارت های زندگی
۷	توجه به محیط زیست	آشنایی با حشرات ، آبزیان و خزندگان ، آشنایی با محیط زیست، کارگران شهرداری (رفتگر)	شناخت محیط زیست و زندگی جانوران ، روش مراقبت از حیوانات خانگی و سایر حیوانات و محل زندگی آنها، رعایت نکات بهداشتی و اجتماعی در خصوص حیوانات ، آشنایی با گیاهان و مراحل رشد آنها ، آشنایی با آلاینده های آب ، آشنایی با انواع زباله ، آشنایی با مفهوم بازیافت و جداسازی زباله

برنامه آموزشی در سه ماه کلاسهای پیش دبستان

ردیف	موضوع	برنامه آموزشی	ابزار آموزشی	پیامد
۱	علوم	در مورد آب و باران ، دهان و دندان ، باد و باران و آبیان حشرات	شعر، داستان ، کاردستی ، نقاشی ، طوفان فکری	پرسش و پاسخ از متن و تصویر داستان با هدف تقویت حسن شنیداری و دیداری
۲	ریاضی	شمارش اعداد ، اشکال هندسی و آشنایی با انواع خط - بلند خوانی اعداد و آشنایی با کتاب عددنویسی	بحث و گفت و گو ، نقاشی ، کلاژ اعداد ، کاردستی ، مهر ه های رنگی ، شمارش عینی با ابزار،	آشنایی با مفاهیم ریاضی و اشکال هندسی ، یادگیری انواع خط (راست ، خمیده ، شکسته ، باز و بسته)
۳	زبان آموزی	الفبا ورزی ، کتاب های با من بخوان ، بنویس	نقاشی ، کلاژ ، داستان	شعر خوانی و داستان الفبا ، تقویت درک مطلب و تقویت حافظه کوتاه مدت
۴	هنر	بلندخوانی ، الفباورزی	کلاژ اعداد با کاغذ ، نقاشی ، کلاژ و کاردستی ، دفتر ، مداد رنگی ، گواش ، پاستل ، کاغذ رنگی و وسایل بازیافتی	مهارت دست ورزی و تقویت انگشتان، کار با کارت الفبا ورزی و واک ها در متن داستان همراه با تصویرسازی
۵	ورزش و بازی های حرکتی	ورزش های صبحگاهی ، الگویابی با حرکت دست ، طناب کشی و بازیهای فکری	کاردستی ، نقاشی ، شعر ، داستان ، کلاژ ، اریگامی ، لگو - پازل ، خمیربازی و گل بازی و مجسمه سازی	انجام فعالیت های عملی ، تقویت تصویرسازی - تقویت ماهیچه ها و تقویت انگشتان دست و تقویت سایر حس های دیداری و لمسی

دستاوردهای اجرای طرح آموزش پیش دبستان

- پیش گیری از بازماندگی تحصیلی.
- توسعه و تحقق عدالت آموزشی
- کلاسهای پیش دبستان آمادگی یادگیری دانش آموزان را داد.
- افزایش مهارتهای حرکتی و زبانی بین کودکان داوطلب شرکت در کلاسهای پیش دبستانی
- تعدادی زیادی از دانش آموزان از کمبود عزت نفس رنج می برند آنها توانایی و موفقیت خود را باور ندارند شاید از همین روست که یه برنامه پیش دبستانی با کیفیت اهمیت می یابد.
- لذت کنار هم بودن کودکان با وجود اختلاف ها از نظر گویش و فرهنگ از جمله موضوعاتی است که لازم است از کودکی آموزش آن آغاز شود کلاسهای پیش دبستانی این فرصت رو فراهم کرد که دانش آموزان قبل از شروع آموزش رسمی بتوانند این همزیستی رو تجربه کنند .
- کلاسهای پیش دبستانی فرصت مغتنمی جهت شناسایی و کشف استعدادهای کودکان نیز را بوجود آورد و این انجمن درصدد است زمینه پرورش و هدایت این کودکان را در کسب موفقیت و پایه ریزی آینده ای روشن فراهم سازد.

مهمترین چالشها و موانع در حوزه آموزش پیش دبستان:

- سیل عظیمی از جدیدالورود بودن دانش آموزان (کودکان مهاجر) ؛
- دوزبانه بودن کودکان و مشکلات لهجه در هنگام حضور در کلاس پیش دبستان ؛
- اشتغال بعضی از کودکان ؛
- کوچک بودن فضای آموزشی؛
- سوء تغذیه در کودکان؛
- نداشتن مکان برای ورزش.

وضعیت کودکان کار

تعداد کودکان کار شاغل به تحصیل ۹ نفر میباشد که عمده ترین مشاغلی که کودکان به آن مشغول هستند شامل موارد ذیل می باشد.

تعداد	نام شغل
۵	شانه زنی
۴	دکمه زدن
۹	جمع

ارتباط با بخش مددکاری اجتماعی

در طول تابستان نیز بخش مددکاری اجتماعی همانند طول سال تحصیلی فعال بود که ارجاعات به واحد مددکاری شامل مشاوره ، پیگیری درمان ، مسائل و مشکلات خانوادگی و مسائل تحصیلی و آموزشی که نیاز به مداخله تیم مددکاری و روانشناسی دارد انجام شد.

آموزش خانواده :

ما باور داریم که آموزش والدین از پایه های اساسی آموزش محسوب می شود و آموزش کودک بدون توجه به بستر رشد خانواده ، قطعاً رشد کودک کامل نخواهد بود. فعالیت های صورت گرفته برای مادران کودکان پیش دبستان شامل موارد زیر می باشد:

-برگزاری دوره های مهارت زندگی

-برگزاری دوره های فرزند پروری

- ارائه مشاوره به خانواده

طرح ترویج خواندن در خانواده و طرح با من بخوان

این طرح با رویکرد مشارکت فعال خانواده ها و بردن برنامه کتابخوانی و سوادآموزی به درون خانواده های کم برخوردار و تبدیل خانه ها به محیط های غنی از سواد است به اجرا درآمد. منظور از خانواده درگیر شدن همه اعضای خانواده در فعالیت های خواندن است. مادر، پدر و فرزندان و در برخی خانواده ها مادر بزرگ و پدر بزرگ. این طرح که از سال قبل با مشارکت موسسه پژوهشی تاریخ ادبیات کودک شروع شده بود و در تابستان برای خانواده های کودکان پیش دبستان نیز اجرا گردید.

آموزش بهداشت و خدمات بهداشتی کودکان

در خانه کودک محمودآباد علاوه بر آموزش پایه و یادگیری خواندن و نوشتن، آموزشهایی با محوریت بهداشت و سلامت توسط واحد بهداشت انجمن ارائه می شود. در این راستا اقدامات و پیگیری های لازم در سه ماهه تابستان برای کودکان پیش دبستان به شرح زیر صورت گرفته است:

- ویزیت ۳۶ کودک پیش دبستان و خانواده آنها توسط پزشک متخصص اطفال و اقدامات لازم برای تهیه داروهای مورد نیاز؛
- ویزیت ۳۶ کودک پیش دبستان و خانواده آنها توسط پزشک متخصص چشم و تأمین هزینه خرید عینک؛
- غربالگری ۳۶ کودک پیش دبستان توسط پزشک عمومی؛
- تهیه و توزیع بسته بهداشتی شامل خمیردندان، مسواک، لیوان، ماسک و مواد ضدعفونی برای ۳۶ دانش آموز؛
- معاینات دندانپزشکی کودکان پیش دبستان؛
- توزیع میان وعده شامل شیر ۲ بار در هفته، قرص آهن ۱ بار در هفته برای دختران و قرص مولتی ویتامین ۱ بار در هفته برای تمام کودکان پیش دبستان و هفته ای یکبار تغذیه گرم؛
- کارگاه بهداشت زنان برای مادران پیش دبستان؛
- برگزاری کارگاه بهداشت برای کودکان پیش دبستان.

تحلیل عملکرد بر اساس داده های کمی و کیفی

بر اساس بازخوردهای گرفته شده از معلمان در خصوص فعالیت کودکان فارغ التحصیل دوره پیش دبستان در سالهای فعالیت ۱۴۰۱-۱۳۹۷ در این حوزه و نیز گرفتن گزارش از والدین ، به این باور رسیدیم که فعالیت آموزشی با کیفیتی مناسب ارائه شده و ارتباط گیری بین مربیان و کودکان ، تنوع فعالیت ها و سایر موارد سبب شده کودکان با علاقه مندی و اشتیاق آموزش ها را دنبال کنند. همچنین فعالیت های مستمر و هدفمند در حوزه پیش دبستان می تواند علاوه بر ارتقاء مهارت های فردی کودکان و علاقه مندی کودکان ، در امر ارتقاء دغدغه مندی خانواده ها نیز موثر و کارآمد عمل کند.

برگزاری اردو و جشن در مناسبت ها

*جشن آغاز پیش دبستانی

به مناسبت ورود دانش آموزان و آغاز به کار دوره ی پیش دبستانی بعد از انجام کلاس بندی با رد کردن از قرآن وارد کلاسها شدند و سپس برای شروع، دانش آموزان پیش دبستان با هم آشنا شدند و قوانین کلاس را یاد گرفتند و در طول دوره سه ماهه پیش دبستان در زنگ بازی با هم بازی کردند و بازی های جدید نیز آموختند. در طول دوره سه ماهه پیش دبستان، تجربه های شیرین و کارهای جدید بسیاری یاد گرفتند.

در یکی از روزهای تابستان نیز همه کودکان پیش دبستان به همراه مربیان به اردوی موزه کودکی رفتند این اردو که با اهداف زیر برگزار شد :

- آشنایی کودکان با ابزار بازی گذشتگان
  - آشنایی با مکتب خانه ها
  - آشنایی کودکان با مثل ها و ضرب المثل ها
  - آشنایی با خط میخی و ظروف سفالی
  - آشنایی با بوشاک اقوام مختلف ایران زمین
- و روز خیلی شادی رو به همراه همدیگر سپری کردند.

جشن پایان دوره ی پیش دبستانی

این جشن که در پایان دوره پیش دبستان برگزار شد و در کنار برنامه های مختلف از جمله سرودخوانی همگانی، اجرای نمایش، مسابقه ی طناب کشی و بادکنک بود و مثل همیشه کودکان لذت بردند .
از برنامه هایی که در روزهای آخر دوره پیش دبستان در خانه کودک برگزار شد اشاره میکنیم به جشنواره غذا که انواعی از نان و کیک های محلی توسط خانواده ها تهیه شده بود، که به اتفاق خانواده ها در فضای حیاط خانه کودک در کنار هم خوردند و شادی کردند .

دوره های کتاب خوانی ویژه ی مربیان پیش دبستانی

از برنامه های جذابی که در طی دوره پیش دبستان برگزار شد ، دوره کتاب خوانی برای مربیان پیش دبستان بود که در این دوره کتب آموزش قلب ها و اندیشه ها (بازتاب های آموزشی ژاپنی ها در مراکز پیش دبستانی و ابتدایی)، طی ده جلسه توسط مربیان برگزار شد.

سخن آخر :

لازم دانستیم که اینجا درددلی با شما خوبان داشته باشیم ، انجمن در حال حاضر در یک واحد استیجاری، مشغول به فعالیت است. محدودیت مکانی، باعث شده است که همه کودکانی که به انجمن برای آموزش مراجعه دارند ، نتوانند زیر چتر حمایتی و آموزشی خله کودک قرار گیرند. همچنین جابجایی های مکرر، طی یک دهه گذشته، هزینه های مالی و فشار کاری بالایی بر اعضای انجمن وارد آورده است. هیئت مدیره انجمن پویش، از یک دهه پیش، همواره دغدغه فراهم کردن ساختمانی مناسب برای تثبیت فعالیت ها را داشته است. فعالیت مستقیم در دو روستا و ارائه خدمات به ۵ روستا طی بیش از یک دهه باعث شده است، فعالیت های انجمن پویش در منطقه تثبیت شده و این مجموعه، حتی در بافت منطقه نیز فعال باشد. این ویژگی در کنار سپردن عمده مسئولیت ها به نخبگان محلی، نویدبخش افقی روشن برای فعالیت های انجمن است و به همین دلیل تأمین هزینه برای خرید یا ساخت یک مکان دائمی مناسب، اقدامی معقول و مقرون به صرفه محسوب می شود.

